

Tekno-Endüstriyalizm, Medeniyet ve Primitivizm Sorgusu

Savaş Düzdaş

31.01.2012

İçindekiler

Teknik ve Teknoloji 4

Düşüncesini avcı – toplayıcı toplumun bir refah toplumu olduğu inancı üzerine kuran isimlerden ilk akla geleni John Zerzan'dır. Zerzan insanın kendisiyle ve doğa ile barışık ve yabancılaşmamış bir şekilde yaşadığını iddia ettiği avcı - toplayıcı dönemi, insan soyu için bir altın çağ olarak görür. Zerzan'a göre avcı – toplayıcı insanın yaşadığı bu altın çağın bozulmasının sebebi tarım ile karşılıklı bir şekilde gelişen soyut düşüncenin standartlaştırılma sürecidir. Dil, zaman ve sayı kavramları insanları doğadan ayırmış ve niteliklerin önemlerini yitirdikleri, sosyal makinenin çalışabilmesi için niceliksel bir veriden ibaret olan varlıklara dönüştürmüştür. Zerzan tarımı şu şekilde tanımlar. Yabancılaşmanın maddeleşmesi anlamına gelen tarım, parçalanmanın zaferi olduğu kadar, gerek doğa ile kültür, gerekse insanlar arasındaki kesin bölünmeyi ifade eder. Günümüzde kültür olarak bilinen yapaylık ve çalışma tarımın başlangıcı ile birlikte ortaya çıkmış ve o dönemden itibaren hızla artmıştır. Hayvanları ve bitkileri evcilleştiren insan, zorunlu olarak kendisini de evcilleştirmiştir. Evcilleştirme bir canlının doğal halinde yapılan değişiklikler ile başka bir canlıya dönüştürülmesi anlamına gelmektedir.

Kaczynski (Unabomber) nin insan için önerdiği ideal yapı ise göçebe avcı – toplayıcı toplum modelidir. Unabomber, Zerzan gibi sorunun temellerine kadar inmese de medeniyet çöktükten sonra tarım yapılmasını olağan karşılamaktadır.

Primitivizme yöneltilen eleştirilerin başında bu görüşün geçmişe yönelik bir nostaljiden ibaret olduğudur. Fakat ne Zerzan ne de Unabomber'un görüşleri aslında geçmişe dönmeyi önermez. Primitivizmin vaadi hiç bozulmayacak barış ve kardeşlik toplumu değildir. Ancak primitivizm açlığın ve şiddetin talih-sizlik olmaktan çıkıp hayatın bir parçası haline geldiği günümüz tekno-endüstriyal medeni işleyişe karşı alternatif olarak doğal yaşamı önerir.

Düşünüşündeki ve ideal toplum modelindeki tüm paralelliklere rağmen Unabomber anarko – primitivist düşünceyi birçok konuda yanlış ve hatalı bulmaktadır. Unabomber'ın getirdiği en temel eleştiri ise Zerzan'ın altın çağ olarak değerlendirdiği döneme yöneliktir. İlkel insanların sanıldığı gibi bir yiyecek bolluğu içinde yaşamadıklarını, barışın sürekli olmadığını, kadın-erkek eşitliğinin her toplumda bulunmadığını, bazı toplumlarda mülkiyet eğiliminin görüldüğünü dolayısıyla bu dönemi Zerzan kadar mistik değerlendirmedeği anlaşılmaktadır. Unabomber tüm bu olumsuz değerlendirmeleri de göz önünde bulundurarak ilkel topluluğun insanlar için daha ideal bir yapı olduğunu da savunur. Çünkü ilkel toplumda yaşam anlamlı ve özgürdür. İnsanlar gerçek amaçlar için yaşarlar ve mücadele ederler. Ayrıca ilkel toplumlarda görülen şiddet ve acımasızlığı modern medeniyetin uyguladığı sistemli şiddet ve kontrol yanında daha "akıl alır" ve kabul edilebilir bir seviyede bulmaktadır.

Primitivizme yöneltilen eleştirilerin bir diğeri ise mümkün olmayan bir ütopyayı öne sürdüğüdür. Bu eleştiri iki şekilde cevaplanabilir. Birincisi; Ay a yolculuk, ozon tabakasının delinmesi gibi uzun süreli adanmış emek gerektiren işler insanoglunun bugüne kadar "başardıklarına" dair verebileceğimiz örneklerden sadece birkaçını oluşturmaktadır. Dolayısıyla bu hayatı mümkün kılmaya yönelik bir bilinç ile teknoloji ve tarım sistemli bir şekilde azaltılarak insanın üretme zorunluluğu olmadığı bir hayat tekrar mümkün hale getirilebilir. Yani bilinçli bir insan topluluğunun varlığı durumunda primitivizm mümkün bir yapıdır, fakat bu motivasyonun ne kadar gerçekçi sağlanacağı tartışılabilir. İkinci cevap ise tekno-endüstriyel sistemin işleyişi ve bu işleyiş şeklinin sonucunda yaşanması kaçınılmaz olmayan, ama gerçekleşmesi oldukça yüksek bir ihtimal olan çöküştür.

Tekno-endüstriyel sistem enerjiye, dolayısıyla enerjinin elde edileceği doğal enerji kaynaklarına bağımlıdır. Tüklenen enerji kaynaklarına alternatif bir enerji kaynağı bulunamadığı takdirde bir bütün olarak medeniyet, insanlık tarihinde ilk kez bir bütün halinde büyük bir enerji krizi ve çöküş yaşayacaktır.

Shell firmasının jeofizikçilerinden Hubbert, 2150 yılında kaçınılmaz bir şekilde doğal enerji kaynaklarını tüketceğini ve bu durumun sonucunda sürekli ve zorunlu bir şekilde tek üretim yönteminin tarım olacağı bir varoluşa dönmek zorunda kalacağını iddia etmiştir. Tekno-endüstriyalizm bu gidişatıyla adım kendi çöküşünü hazırlamaktadır.

Teknik ve Teknoloji

Teknik ve teknoloji karşılığının kökeni bir objeye ya da kavrama duyulan kökensiz bir nefrete değil, bu kavramların yarattığı yeni yaşam şekline dayanır. Teknoloji ile kasıt belli amaçlara ulaşmak için üretilmiş, tekniğin somut dışavurumudur. İlk aşamasında doğanın yerine kültürü yerleştirip, kültürü doğal yapmayı amaçlayan medeniyet prensipteki teknik ve somut teknoloji arasındaki bağı sağlayan, bu iki kavramın birbirlerini geliştirmesini daha verimli çalışmasını mümkün kılan yapıdır. Günümüz tekniğinin temel öğesi emek değil makine organizasyonudur.

Medeniyet içerisinde yaşanan talihsizliklerde insanlar sorunlarını mutsuzluklarını teknik ve teknolojiye var olmasıyla değil, teknolojinin kötü kullanımın bir sonucu olduğunu düşünürlerken bir "üretimi" oldukları teknik ve teknolojik toplumun daha da teknikleşmesi için koşullanmış durumdadırlar. Bu durum bir anlamda yeni bir din haline dönüşmüş olan teknolojinin yok olması halinde insanların boşluk içerisinde olacağı ruhsal bozuklukların yaşanacağı bir durum haline dönüşebilir.

Medeniyet; insana sunduğu daha az bir çalışma ve daha rahat bir hayat vaadi ile insanın doğaya yöneltmek zorunda olduğu enerjiyi kendi enerji üretim çarklarına yüklemesini sağlar.

Günümüzde insanın doğal çevresi artık doğa değil, medeniyettir. İnsan besinini sağlamak için doğaya çıkıp avlanmayı değil, yaşadığı sistem içinde enerji üretebileceğı bir çark aramaktadır. Medeniyetin yarattığı dönüşüm insanı doğal koşullarda hayatta kalması için gerekli olan özelliklerini değiştirmiştir. Medeniyet öncesi dönemde iyi bir avcı olmak hayatta kalmak için gerekli iken; günümüzde gelişmiş ya da gelişmekte olan bir ülkede hayatta kalmanın alt eşiğı oldukça düşmekle beraber, bilgisayar kullanabilmek, prezentbl bir çalışan olmak vb özellikler sosyal yapı içinde hayatta kalmanın ön koşulları olmuştur.

Medeniyetin getirdiğı hastalıkların semptomları her geçen gün anti depresan kullanımları, kronikleşen kitle eğlenceleri ve hareketleri ile daha da belirginleşmekte, uykusuzluk, depresyon gibi ruhsal rahatsızlıkların sayısı gün be gün artmaktadır. İnsanlar gitgide hareket kabiliyetlerini yitirmekte evinde arabasında okulda işte bilgisayar veya tv başında oturmakta, reklam panoları ve diğerkitle iletişim araçları ile görmek ya da duymak istemediğı anlamsız bir sanal gerçeklik dayatmasına maruz kalmaktadır.

Anarşist Kütüphane

Savaş Düzdaş
Tekno-Endüstriyalizm, Medeniyet ve Primitivizm Sorgusu
31.01.2012

17.09.2022 tarihinde şuradan alındı: sokaktarsiv.blogspot.com
Asıl Kaynak: Kıyamet v. 30, s. 4

tr.anarchistlibraries.net